

OBSAH

<i>Prihovor</i>	3
<i>O odsudzovaní</i>	4
<i>Životy svätých</i>	6
<i>Pravoslávna ikona</i>	8
<i>Čudotvorné ikony</i>	11
<i>Otázky a odpovede</i>	12
<i>Detská stránka</i>	14
<i>Deň, ktorý zmenil môj život</i>	20
<i>História PCO Stropkov</i>	21
<i>Akcie BPM</i>	24
<i>Návšteva</i>	28
<i>Traja synovia</i>	29
<i>Recepty</i>	30
<i>Pozvánka</i>	31

**„Čokoľvek ste urobili jednému
z týchto mojich najmenších
bratov, mne ste urobili“.
Mt 25,40**

ISTINA

*Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS
ročník XVI./2011*

šéfredaktor: *Lenka Kimaková*
redaktori: *Alexander Haluška, Michal Si-
vík, Zuzana Repková, Marcela Hvižďako-
vá, Zuzana Sadilková, Juliána Kuzanová,
Ján Husár, Tatiana Mihaličová*
pokladníčka: *Tatiana Mihaličová*
technický redaktor: *Peter Polakovič*
detská stránka: *Janka Kobanová, Janka
Zajarošová*
redaktori pre distribúciu: *Luboš Omaska,
Patrik Palasiewicz*
korektúra: *Prof. ThDr. Peter Kormaník,
PhD.*

Vydáva:

*Bratstvo pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS
tel.: 0948 509 980*

**e-mail: *istina12@gmail.com*
IČO: 17075947**

www.bpm.orthodox.sk

S blahoslovením Jeho Vysokopre-
osvietenosti Jána, arcibiskupa
prešovského a Slovenska.

Vychádza 12-krát do roka.
Ročný príspevok 5,40 €

*Vaše finančné príspevky posielajte
na adresu redakcie:*

*Bratstvo pravoslávnej
mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS,
redakcia ISTINY
Bayerova 8, 080 01, Prešov,
prípadne na účet Istiny:
4008409298/7500.*

Cirkevne schválené.

*Redakcia si vyhradzuje právo
upravovať príspevky v súlade
s učením Cirkvi.
Nevyžiadané rukopisy nevraciam.*

**Obálka: Svätá liturgia z osláv dňa SYNDESMOSU
Spoločná fotka z osláv dňa SYNDESMOSU**

*Vydávanie je povolené Ministerstvom
kultúry SR pod číslom EV 3633/09.
ISSN 1335-6739*

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Christos voskrese!

Drahí bratia a sestry, naša svätá Pravoslávna cirkev nám v tomto krásnom popaschálnom období predkladá v evanjeliových čítaniach jednu veľmi dôležitú tému – tému viery a neviery.

V samotný deň Paschy sme na večerni, pri čítaní Evanjelia, počuli, ako sa Hospodin Isus Christos zjavil svojim učeníkom a chýbal pri tom apoštol Tomáš. Ten, keď neskôr došiel k ostatným učeníkom, neveril, že Christos vstal z mŕtvych. Povedal: „*Pokiaľ neuvidím stopy klinčov v Jeho rukách a nevložím prst na miesto, kde tie klince boli, a ruku Mu nevložím do boku, neuverím*“ (Jn 20, 19). Apoštol Tomáš teda spočiatku neveril.

Ďalším príkladom neviery apoštolov bol Peter. Vo Svetlý utorok na liturgii sme z Evanjelia počuli: „*Len Peter vstal a bežal k hrobu; keď sa nahol a videl tam ležať len plachty, odišiel a divl sa tomu, čo sa stalo*“ (Lk 24, 12). Christos neraz hovoril, že musí trpieť a vstať z mŕtvych. Čomu sa teda Peter čudoval? Veď všetko bolo jasné – odvalený kameň od hrobu, ležiace plachty, a tela nebolo – znamená to, že Christos vstal z mŕtvych! Ale Peter nerozumel a spočiatku taktiež neveril...

Keď prišli v nedeľu zavčas ráno k hrobu ženy, konkrétne Mária Magdaléna, Johana, Mária Jakubova (rozumej tu Bohorodičku) a ostatné s nimi, po tom, čo zistili, že hrob je prázdny, zjavil sa im vzkriesený Christos. Ženy sa s veľkou radosťou vrátili k apoštolom, aby im zvestovali, že Hospodin vstal z mŕtvych, ale „*im sa videli tie slová ako blúznenie a neverili*

im“ (Lk 24, 11). Opäť sa tu ukázala ľudská slabosť a apoštolí neuverili.

Na ôsmy deň po Zmŕtvychvstaní sa Isus opäť zjavil medzi učeníkmi. Tentokrát už medzi nimi bol aj Tomáš. Christos, obrátiac sa k Tomášovi, povedal mu: „*Daj sem prst a pozri sa na moje ruky; daj sem ruku a vlož ju do môjho boku a nebuď neveriaci, ale veriaci*.“ A vtedy vyriekol apoštol Tomáš nádherné slová plné viery: „*Pán môj a Boh môj!*“ (Jn 20, 27 – 28).

Uveril teda apoštol Tomáš a aj ostatní apoštolí a učeníci. Uverili až do takej miery, že všetci jedenásti apoštolí (s výnimkou dvanásteho apoštola Jána) zomreli za Christa mučeníckou smrťou. Verili teda až na smrť.

My, drahí bratia a sestry, sme Christovo vzkriesenie nevideli, ale veríme, že Christos vstal z mŕtvych. Nespočetné množstvo našich svätých to len dokazuje. Cítíme to vo svojich dušiach a srdciach. Netreba zabúdať na krásne a povzbudzujúce Christove slová: „*Blažení, ktorí nevideli, a predsa uverili*“ (Jn 20, 29). Áno, my veríme a vyznávame, že Christos skutočne vstal z mŕtvych! Vieru však, rovnako ako aj iné cnosti, treba zdokonaľovať. Bez Boha nemôžeme urobiť nič (Jn 15, 5). Prosme teda Hospodina, nech stále posilňuje a utvrdzuje našu vieru, prosme slovami Evanjelia: „*Verím! Pomôž (Hospodi) mojej nevere!*“ (Mk 9, 24).

Christos   voskrese!   Voistinu
voskrese!

Jerej Michal Sivík

Vo imja Otca i Syna i Svjataho Ducha, slava Isusu Christu!

Drahí bratia a sestry, každý sa už stretol s odsudzovaním, lebo aj sami sme niekedy odsudzovali a súdili, hoci na to nikto z nás nemá právo. Odsudzovanie je odkrytá vášeň. Poznajme svoju vinu, vždy iba seba máme odsudzovať a kajať sa pred Hospodinom, radšej neodsudzujeme blížneho pred Bohom, ale modlime sa za jeho hriešnu dušu, a Boh nám dá tú vlastnosť, že si odvykneme odsudzovať. Raz prepodobný Arsenij ťažko ochorel. Inoci ho preniesli do cirkevnej nemocnice a položili na mäkkú posteľ. Starec z druhého monastiera prišiel pozrieť chorého, a keď uvidel, že Arsenij leží na mäkkej posteli, pohoršil sa a pomyslel si: „Je to vôbec o. Arsenij? Ako sa môže takto uspokojiť?“ No tak, ako návštevník, sa nad tým zamýšľal. Bol v tejto izbe druhý kňaz, ktorý si ho zavolať bokom a položil mu otázku, kým bol on ešte počas svetského života a aký bol jeho život. On mu odpovedal: „Bol som pastierom a žil som vo veľkej rodine, v chudobe a nedostatku.“ Potom sa ho kňaz opýtal: „A teraz žiješ dobre?“ Odpovedal, že žije spokojne, že má všetko, čo potrebuje. Kňaz mu potom povedal: „Ten starec, ktorého vidíš, bol druhým otcom cárskym deťom. Jemu bolo podriadených tisíce služobníkov, jeho posteľ bola mäkká a rozkošná, jeho bohatstvo bolo nevyčísľiteľné. A nie je pravda,

že ty, po svetských ťažkostiach, žiješ teraz pokojne, a otec Arsenij sa po svetskom pokoji teraz obetuje?“ Starec sa potom priznal k svojmu hriechu, poklonil sa k nohám kňaza, prosil u neho odpustenie, že vo svojom srdci pošpinil tohto spravodlivého.

Tu vidíme príklad toho, že nemáme dávať na prvý dojem, a vôbec nemáme odsudzovať, lebo sa nám to môže stokrát viac vrátiť. Sv. Theofan Zatvornik hovorí: „Nesúďte a budete mať ochrancu samého Boha.“ Tak si rozmyslíme, čo vlastne chceme, či chceme mať za ochrancu diabla, alebo Boha. Nemyslíme vždy len na seba, ale aj na druhých niekedy pomyslíme, lebo odsúdenie človeka môže zničiť a zabiť. Drahí bratia a sestry, budme ostrážiti voči pokúšaniu diabla, lebo to on nám dáva odsudzovanie. Je tu ešte jeden príklad: Žil raz jeden jurodivý starec, ktorý robil také veci, že keď išiel popri chráme, začal pľuť po zemi, a keď prechádzal popri krčme, tak sa začal klaňať a modliť. Každý ho vtedy začal odsudzovať, lebo to robil opačne, ako väčšina ľudí, ale nikto sa nezamýšľal nad tým, prečo to robí. On to robil preto, lebo keď prechádzal popri chráme, diabli sa snažili odháňať ľudí, aby nešli do chrámu a keď prechádzal popri krčme, klaňal sa preto, lebo tam videl anjelov, ktorí odhovárali ľuďom, aby nešli do krčmy hrešiť, ale radšej sa modlili. Odsudzovať nemôžeme už ani z princípu pravoslávia, lebo orthodoxya je založená na láske. Veď

aj na svätej liturgii sa v jednej prosbe hovorí: „Vozľubim druh druhu, da jedinomysliem ispovimy.“ Tak sa radšej majme radi a neodsudzujme, lebo v tejto prosbe sa nehovorí, aby sme si zaľúbili bratov, iba sebe podobných, ale všetkých pravoslávnych. Tak je to aj s pravoslávím, ktoré sa stáva iba nejakou skupinou, ktorá sa rozdeľuje na rôzne tábory a jedna strana odsudzuje druhú. Tak je to aj s kalendármi, jedny druhých odsudzujeme. Raz sa jeden kňaz opýtal starca na Athose, ktorý kalendár je lepší. Ten starec mu odpovedal: Bohu je jedno, aký je kalendár, len žite pravoslávne. Tak je to aj s pôstom. Každý si myslí, že pôst podľa neho je ten najlepší, a kto postí inak, tak ho odsúdi. A aj keď sa niekto modlí menej ako druhý, tak ho už považuje za menejcenného pravoslávneho. Bol raz jeden mních, ktorý mal jednu chybu, nedokázal sa prinútiť modliť sa, všetci ho odsudzovali, že sa nemodlí s nimi, ale keď zomrel, prišli anjeli za archimandritom daného monastiera a hovoria mu, že tento dotyčný mních je v Kráľovstve Božom. Archimandrita sa začudoval, ako je to možné, ved' sa nemodlil. Oni mu odpovedali, že on nikdy nikoho neodsúdil. Tak je tu príklad toho, že aj napriek nejakému hendikepu sa dá dostať do neba, len je potrebné neodsudzovať druhých, ale snažiť sa za nich modliť. Prepodobný Izák Sýrsky hovorí – nikoho nesúď, nenos túto zľú vlastnosť do svojho života. Roztiahni svoj oblek nad padnúcim

a zakry ho. A nevychádzaj z izby, ak vieš o nejakých zlých skutkoch ľudí, a vtedy sa nimi nezapodievaj, vo všetkých ľuďoch vid' iba dobrých a svätých ľudí. Ved' aj v modlitbe svätého Efréma Sýrskeho, v tretej časti sa hovorí: „Jej, Hospodi Carju, daruj mi zriti moja prehrišenia a neosuždati brata mojeho, jako blahosloven jesi vo viki vikov, amiň!“ Tu je vidno, že máme najprv pozerat' na svoje hriechy a nesúdiť druhých ľudí, lebo naše hriechy sú možno väčšie, a máme sa považovať za najhorších a najhriešnejších ľudí. Pozerat' iba na svoje hriechy a odsudzovať iba sami seba.

„Neodsudzujte, nebudete odsúdení“, povedal Christos Spasiteľ. My často odsudzujeme svojich blízkych, no sami na seba hriešnych sa nechceme pozrieť, ani sa odsúdiť. Tak, drahí bratia a sestry, snažme sa nesúdiť a neodsudzovať, lebo budeme súdení a aj odsúdení našim Spasiteľom, Hospodinom Isusom Christom na strašnom súde.

Amiň! Christos posreďi nas!

Bohoslovec Patrikij

***Svätiteľ Afanasij,
patriarcha
Konštantínopolský
Lubenskij sediaci
čudotvorec, deň pamiatky
2. máj***

Sv. Afanasij III., patriarcha Konštantínopolský, svetským menom Alexij Patelarij, sa narodil v roku 1580 v meste Retileni na ostrove Krit. Vychovaný bol v kresťanskej rodine. Veľké vzdelanie získal v škole Arkadického monastiera. Po smrti svojich rodičov odišiel na Svätú horu Atos, kde postavil keliu, v ktorej žil a podvızal sa Paisij Veličkovský a nakoniec je z nej ruský Ilijinsky skit. Alexij navštívil svätú zem a po návrate zo

svätej zeme prijal postrih s menom Afanasij v Sinajskom monastieri na ostrove Krit. Na tomto mieste sa Afanasij preslávil svojou skromnosťou. Afanasij vynikajúco ovládal literatúru; bol teológom, filozofom a filológom. Veľa sa staral o to, aby slovanské národy boli cirkevne

v z d e l a -
né. Svätý Afansij bol zvolený za metropolitu a neskôr aj za Konštantínopolského patriarchu.

Posledné roky svojho života prežil Afanasij v Moldavii a Valachii. V roku 1653 navštívil Afanasij Mosk-

vu. Na ceste do Moskvy sa stretol s hejtmanom Ukrajiny Bogdanom Chmelnickým, ktorý mu dal list pre ruského cára s prosbou o zjednotenie Ukrajiny s Ruskom. Afanasij spolu s listom priniesol cárovi

aj ikonu Bohorodičky Znamenie, ktorá sa nachádza na Petrohradskej akadémii. Na prosbu ruského patriarchu Nikona Afanasij napísal dielo Čin archijerejského slúženia na Východe. V Moskve boli všetci prekvapení z toho, aký skromný a pokorný život vedie.

Na spiatocnej ceste ochorel a nakoniec zomrel 5. apríla 1654 v Spaso-Preobraženskom Mgorskom monastieri pod Lubnami. Tam bol aj pochovaný v sediacej polohe podľa pravidiel východnej cirkvi. Neprešlo viac ako 10 rokov a boli nájdené jeho sväte ostatky. Pri jeho svätých ostatkoch sa stalo mnoho zázrakov a uzdravení.

Svjatiteľu Otče Afanasije, moli Boha o nas!

***Svätý
prepodobnomučeník
Pachomij Rusko-Atoský,
deň pamiatky 7. máj***

Svätý Pachomij, svetským menom Prokopij, bol vzrastom malý. Počas tatárskych plienení bol zajatý a predaný do otroctva. 17 rokov žil v zajatí a pokorne trpel pre svoju vieru. Nakoniec jednému z Tatárov sa Prokopij tak zapáčil, že chcel za neho vydať svoju dcéru. Prokopij prijal tento návrh a získal slobodu. Po prepustení bol

Prokopij nespravodlivo obvinený, že v čase, keď bol chorý, vyjadril túžbu stať sa jedným z nich, vzdať sa kresťanstva a prijať ich vieru.

Prokopij po tomto krivom obvinení ušiel na Svätú horu Atos k starcovi Josifovi a prijal postrih s menom Pachomij. Po postrihu žil v skite pozoruhodného starca Akakija. Prepodobný Pachomij s požehnaním oboch starcov sa rozhodol ísť do Koštantínopolu a vyriešiť toto krivé obvinenie. Pachomija uznali vinným a zavreli do väzenia. Na súde sa Pachomij nebál a vyznal, že je kresťanom a nikdy nechcel prijať inú vieru. Po tomto vyznaní bol odsúdený na smrť a sťatý.

Jeho sväte ostatky sú v monastieri na ostrove Patmos. Jeho život bol napísaný jerodiakonom Makariom, zakladateľom Patmoskej akadémie. V deň smrti Pachomija sa na Patmose koná bohoslužba Pachomijovi.

Prepodobnomučeníče Pachomije, moli Boha o nas!

Bohoslovec Miroslav

Ikonografia Christovho vzkriesenia

Christovo vzkriesenie sa v povedomí kresťanov vždy spájalo s ideou vykúpenia ľudí z prarodičovského hriechu. Isus Christos ako pravý Boh a pravý človek okúsiac na sebe plnosť utrpení a smrti, tej smrti, ktorou musel zomrieť každý starý človek, zničil samotnú podstatu smrti. Christos vstal z mŕtvych, smrťou smrť premohol a tým, čo sú v hroboch, život daroval. To hovorí tropar Christovho vzkriesenia. Treba však povedať, že samotný moment Vzkriesenia nebol nikým videný, je pre človeka rozumom nepostihnuteľný a preto žiadna pravoslávna ikona ho nezachytáva. Apreto ikonu Vzkriesenia Isusa Christa zamenila v pravoslávnej tradícii ikona zostúpenia Christa do podsvetia (adu), kde sa poukazuje na vykúpenie ľudí z okov večnej smrti. Zobrazenia vzkrieseného Christa vystupujúceho z hrobu so zástavkou v rukách, skupiny spiacich vojakov, to sú neskoršie nepravoslávne vplyvy na ikonografiu sviatku Vzkriesenia, ktoré prenikli zo západného sakrálného umenia a ktoré vyjadrujú nesprávny pohľad na učenie o poznaní Boha. Západ sa všetko snaží pochopiť rozumom a preto sa vo svojom umení snažil zachytiť moment Vzkriesenia. Vzkriesenie bolo nedostupné pre ľudské oči. Aj ikona Narodenia Isusa Christa neukazuje moment rodenia, to, ako sa to stalo, je ponechané na

našu vieru.

Z počiatku bol témou na napísanie ikony Vzkriesenia starozákonný predobraz z knihy proroka Jonáša, ktorý po troch dňoch prebývania v útrobach veľryby bol týmto zvieraťom vyvrhnutý. Tri dni v útrobach predobrazovali Christove tri dni v hrobe. Neskôr (okolo 3. stor.) sa už témy na napísanie tejto ikony vyberali z Evanjelií. Najčastejšie to bola téma zjavenia sa anjela ženám Myronosiciam pri Christovom hrobe. Okolo 6. storočia sa objavuje ďalšia téma a to zostúpenie Christa do adu, ktoré podľa učenia Pravoslávnej cirkvi bolo na Veľkú sobotu a ktoré predznamenovalo Christovo Svetlé Vzkriesenie. Neskôr sa objavili aj iné témy: zjavenie sa Christa Márii Magdaléne, zjavenie sa jedenástim učeníkom (ikona na Tomášovu nedeľu – Antipascha) a iné. My si povieme o ikone Vzkriesenia – zostúpenie do adu.

Základom pre pravoslávnu ikonografiu sviatku Vzkriesenia poslúžilo apokryfné evanjelium Nikodýma, kde sa hovorí o zostúpení Christa do podsvetia, taktiež dielo Eusébia Alexandrijského „Slovo o zostúpení Jána Krstiteľa do podsvetia“ a dielo Epifánia Cyperského „Slovo o pochovaní tela Hospodina nášho Isusa Christa“, ktoré boli napísané vo 4. storočí. V apokryfnom evanjeliu Nikodýma čítame: „A vtedy Kráľ slávy, mocný Hospodin svojou silou premohol smrť,

schytil diabla, zviazal ho, vydal na večné muky a vyviedol nášho praotca Adama, prorokov a všetkých svätých, ktorí boli v podsveť, do svojej svetlej slávy... A povedal Boh vystierajúc svoju ruku: Príďte ku mne všetci moji svätí, pretože máte moju podobu – vy, ktorí ste pre diabolské drevo boli odsúdení na smrť. No teraz vidíte, ja som drevom o d s ú d i l smrť.“

Ikonografia sviatku zostúpenia do podsvetia sa sformovala do 12. storočia v byzantskom prostredí. Udalosť, ktorá sa odohráva na ikone, prebieha akoby v útrobach zeme – v pekle, ktoré je zobrazené

v podobe otvárajúcej čiernej priepasti. V centre ikony je Spasiteľ, čo poukazuje na Jeho nevyhnutnosť v diele spásy. Autor paschálneho kánona, svätý Ján Damaský, hovorí: Hoci Kristus zomrel ako človek a Jeho svätá duša sa rozlúčila s prečistým Telom, predsa Jeho Božstvo ostalo nerozlúčené s dušou aj telom. Preto sa v pekle neobjavuje ako jeho zajatec, ale

ako Víťaz, Osloboditeľ tých, ktorí sú v ňom zatvorení, nie ako otrok, ale ako Predstaviteľ života. Na ikone sa Kristus vyobrazuje v žiariacej svätožiari (kruhovú alebo elipsovú mandorlu), v symbole slávy, ktorá sa zvyčajne vyobrazuje v rôznych odtieňoch modrej farby. Jeho odev už nie je ten, v kto-

rom sa vyobrazoval v období svojho pozemského slúženia, teda modro-červený, ale jeho farba je žiariaco biela alebo zlatisto-žltého odtieňa a žiaria z neho tenké zlaté lúče. Temnota pekla sa takto napĺňa žiarou Božských lúčov, žiarou slávy Bo-

ho človeka schádzajúceho doň. Toto je už svetlo budúceho Vzkriesenia a lúče so žiarou symbolizujú nastávajúcu Paschu. Spasiteľ nohami pošliapava dve cez seba preložené tabule, ktoré symbolizujú zničenú bránu pekla. Na mnohých ikonách je pod nimi v čiernej priepasti zvrhnutá odvracajúca sa postava satana – kniežaťa tmy. Na viacerých starších ikonách je tu ešte množstvo

rozličných detailov: roztrhnuté reťaze, ktorými anjeli zväzujú satana, potom sú tu rôzne kľúče, klince a iné – všetko to symbolizuje zničenú moc zla.

V ľavej ruke Christos drží zvyčajne kríž už ako symbol víťazstva nad smrťou, pravou rukou vyťahuje z podsvetia praotca Adama. Na niektorých ikonách môže mať Christos v ľavej ruke zvitok alebo oboma rukami vyťahuje prarodičov Adama a Evu z podsvetia (vtedy kríž držia anjeli zobrazení nad Christom). Vôkol Christa sú starozákonní spravodliví praotcovia, králi a proroci, najčastejšie sa zobrazujú Adam a Eva, Ján Krstiteľ, predchodca Christa v podsvetí, ktorý zvyčajne poukazuje rukou na Mesiáša, ktorého príchod ohlasoval aj v podsvetí. Na ikone nájdeme aj kráľov Dávida a Šalamúna, prvého zavraždeného človeka Ábela, Mojžiša a ďalších spravodlivých. Vrchy, ktoré sa týčia nad svätými, symbolizujú horný svet a vytvárajú antitétu (protiklad) k čiernej priepasti podsvetia. Postavy Adama a Evy vystupujú z hrobov. Zaujímavá je aj symbolika farieb rúch prarodičov. Ich vrchný odev je rozdielny a spodný rovnakej farby. Adam je v bielom (niekedy v sivo-bielom) a modrom a Eva v červenom a modrom. Modrá farba spodného rúcha symbolizuje, že oboch stvoril samotný Boh, teda že nemajú telesných rodičov, ale že sú prvými ľuďmi vôbec. Biele rúcho Adama symbolizuje, že jeho Boh stvoril ako prvého z prachu zeme. Červené rúcho

Evy zas to, že ju Boh stvoril z tela Adama („krv z mojej krvi“). Červeno-modré rúcho Evy je úplne totožné s rúchom, v ktorom sa vyobrazuje na pravoslávnych ikonách Prečistá Bohorodička. A ani to nie je náhoda, pretože ako cez prvú (Evu) prišiel na svet hriech, tak cez druhú (Presvätú Máriu) prišlo na svet vykúpenie z hriechu. Niekedy má pramatka Eva zakrytú svoju ľavú ruku, ako symbol, že ňou odtrhla zakázané ovocie a porušila Božie prikázanie.

Christos vozkreše!

Protodiakon Ján Husár

Použitá literatúra:

УСПЕНСКИЙ, Л. А.:

Богословие иконы Православной Церкви. Москва 1997.

ЕВДОКИМОВ, П.: *Искусство иконы. Богословие красоты*. Клин 2005.

АЛЕКСЕЕВ, С.: *Иконописцы Святой Руси*. Санкт-Петербург 2008.

АЛЕКСЕЕВ, С.: *Энциклопедия православной иконы*. Санкт-Петербург 2007.

Ikona Božej Matky „Neupivajemaja Čaša“

Zjavenie svätej ikony „Neupivajemaja Čaša“ bolo v roku 1878. Jeden kresťan Tulskej provincie trpel neduhom pijanstva, stal sa z neho žobrák a museli mu odrezat' nohy. Jedného dňa mal neobyčajný sen, v ktorom mu jeden starec kázal, aby išiel do mesta Serpuchov, do mužského monastiera, a tam sa pred ikonou Božej Matky „Neupivajemaja Čaša“ pomodlil moleben pri neduhu pijanstva.

S veľkou námahou sa dostal do tohto monastiera, našiel tam ikonu, o ktorej nevedeli ani samotní mnísi, pomodlil sa moleben pred touto ikonou a uzdravil sa. Od tohto času do monastiera putuje množstvo ľudí, aby sa mohli uzdraviť z tohto neduhu.

Sviatok ikony Božej Matky

„Neupivajemaja Čaša“ sa sviatkuje 5./18. mája.

Modlitba:

O Premilostivaja Vladýčice! K Tvojemú zastupléniju nýňi pribihájem, molénij nášich ne prezri, no milostivo uslyši nas: žen, d'itéj, materėj – i tážkim nedúhom pijánstva oderžímnych i tohó rádi ot mátere svojejá, Cérkve Christóvy, i spasénija otpádajuščich brátij i sestér i sródnik nášich iscilí. O Milostivaja Máti Bóžija, kosnísja serdec ich i skóro vozstávi ot padénij hrichóvnnych, ko spasíteľnomu vozdržaniju privedí ich. Umolí Sýna Svojeho, Christá Bóha nášeho, da prostít nam sohríšénija náša i ne otvratít milosti Svojejá ot ľuděj Svojích, no da ukripít nás v trezvéniji i cilomúdriji. Prijimí, Presvjatája Bohoródice, molítvy materėj, o čádech svojích slézy prolivájuščich, žen, o mužéch svojích rydájuščich, čad, sírych i ubóhich, zablúždšimi ostávlennych, i vsich nas, k ikóni Tvojeje pripádajuščich. I da prijídet sej vopl' naš, molítvami Tvojími, ko Prestólu Vsevýšňaho. Pokrýj i sobľudí nas ot lukávaho lovlénija i vsich kóznej vrážijich, v strášnyj že čas ischóda nášeho pomoží projít nepretknóvenno vozdušnyja mytárstva, molítvami Tvojími izbávi nas víčnaho osuždeníja, da pokrýjet nás mílost' Bóžija v neskončájemyja víki víkov. Amíň.

Pripravila Juliána Kuzanová

Otázka: Ako treba chápať slová: „Duch Svjatyj dyšet, ideže choščet“?

Odpoveď: Tieto slová sú cirkevnoslovanským znením jedného verša z Evanjelia podľa Jána (Jn 3, 8), kde sa pôsobenie Svätého Ducha prirovnáva k fúkaniu vetra, ktorý „veje, kam chce; počuješ jeho šum, ale nevieš, odkiaľ prichádza a kam ide. Tak je to s každým, kto sa narodil z Ducha“ (Jn 3, 8). Isus Christos podľa vysvetlenia bl. Theofilakta prirovnal pôsobenie Svätého Ducha práve k vetru preto, lebo vietor je podobne ako Svätý Duch neviditeľný telesnými očami, má nezadržateľnú silu, dokáže prekonať každú prekážku a môže fúkať každým smerom. Vo vzťahu k nám a nášmu životu to znamená, že hoci Svätého Ducha nemôžeme vidieť svojimi očami, s Jeho pomocou dokážeme vykonať čokoľvek, na čo je Božia vôľa aj vtedy, keď sa nám to zdá byť veľmi ťažké alebo dokonca nemožné. S pomocou Svätého Ducha človek dokáže prekonať všetky ťažkosti a nepriaznivé okolnosti, ktoré mu bránia v konaní dobra a dobre pôsobiť v najrôznejších oblastiach ľudského života. A nakoniec to najdôležitejšie. To, že Svätý Duch pôsobí, „kam chce“, znamená, že je dokonale slobodný a riadi sa výlučne Božou vôľou a želaním našej spásy. Nikto Ho nemôže k ničomu prinútiť, v ničom Ho nemôžeme obmedziť, nemôžeme si Jeho silu kúpiť, ani si ju zaslúžiť. Svätý Duch bude

vždy pôsobiť iba tam, kde chce, v tom človeku, v ktorom chce, bude inšpirovať iba k tým skutkom, ktoré On chce, pretože Jeho jediným záujmom je naša spása a naše dobro bez ohľadu na to, čo si želáme my. Tak ako nás Boh nenúti konať dobro, tak nikto z nás nemôže prinútiť Svätého Ducha konať zlo alebo pôsobiť podľa našich ľudských názorov a mudrovania. Tam, kde sa nedeje Božia vôľa, tam jednoducho Svätý Duch v žiadnom prípade nepomáha a nepôsobí, aj keby si to mysleli alebo chceli. Jeho pôsobenie je pre ľudí často zvláštne a nepochopiteľné. Uvediem príklad. Niektorí svätí ľudia, keď chceli získať od Boha vnuknutie Svätého Ducha, aby spoznali odpoveď na nejakú otázku, začali sa špeciálne kvôli tomu postiť. No napriek tomu, že použili rovnaký prostriedok, nedosiahli ten istý výsledok. Pôst jedných Boh prijal a dal im, o čo prosili, a pôst druhých neprijal a nedal im, o čo prosili. Prečo? Lebo nie každý potreboval práve ešte silnejší pôst, než určila Cirkev. Tým, čo ho potrebovali, lebo boli napríklad málo zdržanliví, tým ho Boh požehnal a obdaril ich svojou odpoveďou. No niektorí potrebovali niečo iné a preto ich pôst Boh neprijal, ale priviedol ich k tomu, aby pochopili, čo im chýba. Jeden duchovný starec napríklad prežil sedemdesiat týždňov v prísnom pôste (jedol len raz za týždeň) s prosbou k Bohu, aby mu zjavil význam nejakých slov zo Svätého Písma, ale Boh mu ho nezjavil. Nato si povedal:

„Vzal som na seba veľkú námahu a nič som nezískal, pôjdem teda k svojmu bratovi a spýtam sa jeho (ako mám tým slovám rozumieť)“. Keď vyšiel z kémie a zavrel za sebou dvere, bol k nemu od Boha poslaný anjel, ktorý mu povedal: „Sedemdesiat týždňov, ktoré si strávil v pôste, ťa nepriblížili k Bohu. Ale teraz, keď si sa pokoril a rozhodol si sa ísť hľadať odpoveď na otázku k svojmu bratovi, bol som poslaný k tebe vysvetliť ti význam slov, ktorým nerozumieš“. Tento starec zjavne nepotreboval ešte väčší pôst, než ustanovila Cirkev, ale chýbalo mu viac pokory. Preto ho Svätý Duch nevypočul pri postení, ale priviedol ho k pokore a rozumu celkom inak, než to on očakával. Tak to býva aj v našom živote. Naša úloha je iba pokoriť sa, žiť podľa Božích prikázaní, byť poslušní Bohu ako deti svojmu Otcovi a všetko ostatné nechajme na nepochopiteľné Božie pôsobenie a rozhodnutie. To, aké dary dosiahneme, kedy sa nám čo podarí, čo všetko nás v živote postihne, to sú veci, ktoré sa nedajú naplánovať, ani dopredu zaistiť. Tie plynú, prichádzajú a odchádzajú od nás nevyspytateľným spôsobom a nemá zmysel sa tým nijako znepokojovať. Svätí otcovia

napríklad hovoria, že dar úprimnej a hlbkej srdečnej modlitby sa zásadne a vždy dáva človeku až vtedy, keď človek konečne pochopí, že si to v žiadnom prípade nikdy nezaslúži a prestane sa nádejať, žeby taký dar mohol od Boha niekedy dostať. Všetky vonkajšie okolnosti nášho života,

dobré aj zlé, treba prijímať s pokorou a bez reptania, lebo nepriaznivé okolnosti sú pre nás často oveľa užitočnejšie, než zdanlivo dobré a svetlé obdobia v našom živote. No keď príde obdobie pokoja a radosti, aj vtedy ďakujeme a oslavujeme Boha. To, čo sa deje okolo nás, je vždy

to najlepšie pre naše spasenie. My sa sústreďme v prvom rade na naše vnútro. Tam je priestor pre našu aktivitu, pretože hriech v nás môže Boh odstrániť iba v spolupráci s nami. Na tomto vnútornom poli nášho srdca by sme sa preto mali najviac namáhať a aktivizovať, lebo túto prácu (boj s pýchou, pôžitkárstvom, lakomstvom, panovačnosťou, ctižiadosťou, sebecktom, lenivosťou a inými vášňami v nás) nemôže urobiť nikto iný, okrem nás samotných.

S láskou v Christu

jerej Štefan Pružinský, ml.

Ako sa raz rozprávali deti v brušku

V jedno ráno sa v brušku tehotnej ženy ozvali akési hlasy, boli to dve bábätká.

Prvé bábätko sa pýta toho druhého: „Počul si už niečo o tom, že existuje život po pôrode? Veríš v takýto život?“

„No, niečo po pôrode musí byť,“ odpovedalo druhé bábätko. „Myslím si, že teraz sme tu hlavne preto, aby sme sa pripravili na takýto život po pôrode, na život, ktorý bude po tomto živote, kde je nám dobre, mätko...“

„Ja tomu neverím,“ vraví prvé dieťaťko. „Žiadny život po pôrode nie je. Veď ako by vlastne vyzeral takýto život?“

„To síce neviem presne, ale určite bude viac svetla než tu. Istotne sa už budeme môcť postaviť na svoje nôžky a behať, možno budeme môcť aj kričať a jesť svojimi ústami.“

„To nie!“, namietalo prvé. „To sa

predsa nedá behať a jesť ústami? Tak to už vôbec nie! Živí nás predsa táto pupočná šnúra.“

To druhé bábätko predsa len presviedčalo svojho „spolubývajúceho“ v brušku: „Ale nie, určite niečo po pôrode bude! Len si myslím, že to bude asi trochu niečo iné, než na čo sme zvyknutí tu.“

„Ale veď nikto sa predsa odiaľ po pôrode nevrátil. Pôrodom proste život končí. A vôbec, život nie je nič iného, než vlečúca sa stiesnenosť v temnote.“

„No, ja presne neviem ako to bude po pôrode vyzeráť, ale istotne už uvidíme aj mamu a tá sa o nás postará.“

„Mama? Ty veríš na mamu? A kde má akože podľa teba byť?“

„No predsa všade okolo nás! Veď v nej a aj vďaka nej žijeme. Bez nej by sme vôbec neboli.“

„To naozaj? Nevieť si ju vôbec predstaviť, veď som ju nikdy ani len nevidel ani nepočul.“

„Ak by si bol trochu ticho, môžeš počuť ako nám tíško spieva, môžeš aj cítiť ako hladká tento náš svet.“ Povedalo presvedčené dieťaťko a ešte dodalo: „Ja si naozaj myslím, že skutočný a krásny život nás čaká až potom, no a teraz sa naň iba pripravujeme ...“

Pripravila Andrea Gmotričová

Pred mnohými rokmi raz jeden dobrý človek stratil prácu, minul všetky svoje úspory a prišiel o svoj dom. Jeho zármutok sa znásobil náhlou smrťou jeho drahej ženy. Jediné, čo mu zostalo, bola jeho viera a aj tá slabla. Jedného dňa sa potuloval po okolí a hľadal prácu. Zrazu zbadal skupinu chlapov, ktorí pracovali na stavbe chrámu. Jeden z chlapov ručne tesal do kameňa v tvare trojuholníka. Muž zvedavý, kam by mohol zvláštny kameň pasovať, sa kamenára spýtal: „Kam uložíš ten kus kameňa?“ Kamenár ukázal k vrcholu budovy a povedal: „Vidíš ten malý otvor, blízko vežíčky? Tam ho dám. Opracovávam ho tu dole, aby dobre pasoval tam hore. Keď muž odchádzal, mal oči plné slz. Prostredníctvom slov „opracovávam ho tu dole, aby

dobre pasoval tam hore,“ sa mu prihovoral Boh. Tak sa mu podarilo nájsť východisko z ťažkej situácie a nový zmysel života. Mnohí z vás určite prežívajú obdobie utrpenia. Možno ste zakúšili zármutok, ktorý dokáže zlomiť srdce a možno vám vzťahy s blízkymi či kolegami nevychádzajú podľa vašich predstáv. Možno zakúšate stres každodenného života v práci alebo škole. Môže to byť stovka vecí, alebo iba jediná – niečo, čo je príliš bolestivé, aby ste sa o tom s kýmkoľvek zhovárali. Údery dláta a kladiva zraňujú. Ale držte sa svojej viery! Vzhliadnite k Bohu a Jeho Slovu pre odpoveď! Ťažkosti sú iba prechodné. Prichádza niečo omnoho lepšie. Trpké údery často vyvolávajú obrovskú vnútornú silu. Modlite sa naďalej! Neopúšťajte vieru! Hľadajte vo svojom živote Boží zámer! Majster vás musí otesať tu dole, aby ste pasovali tam hore.

Zuzka Sadilková

M

m

[m]

M

m

Монастырь

Monastýr

(monastier)

Мѣропома́заніе - Myropomázanije (sv. tajina, pri ktorej pomazaný sv. myrom dostáva ako dar Sv. Ducha)

МОЛѢБЕНЪ - molében (moleben, bohoslužba, ktorá vyjadruje poďakovanie alebo prosbu za nejakú potrebu)

МѹЧЕНИКЪ - múčeník

(mučeník, ten, kto znáša muky za Isusa Christa)

МОЛІТВА - molítva

(modlitba, prosba, sľub)

МОНАХЪ - monách

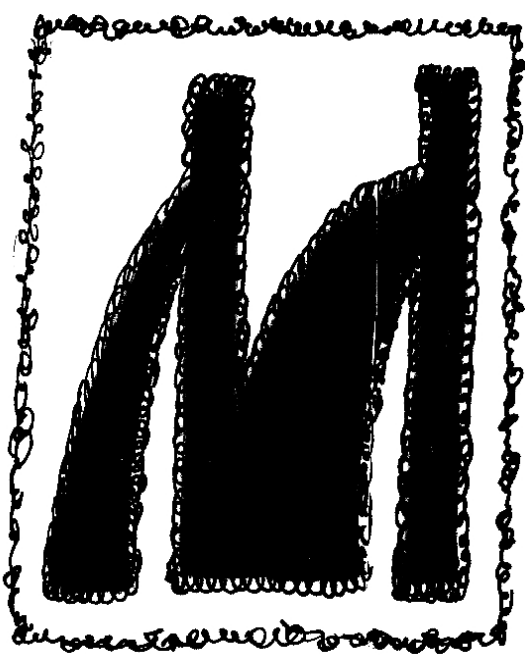
(mních, človek žijúci v monastieri)

Моисѣй - Mojsěj

(Mojžíš)

Мѣронѡснцы жєны, ѡ҃҃҃҃҃҃҃
 глѣбокѣ, прѣдстѣвша грѣбѣ
 живодѣвца, ѡбритѡша ѡ҃҃҃҃҃҃҃
 на кѣмєни сѣдѣща, ѡ тѡ҃҃҃
 провѣщѣвѣ ѡмѣ снѣ
 глаголѣше: чѣтѡ ѡ҃҃҃҃҃҃҃҃҃
 живѣѡ҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃
 чѣтѡ плѣчєтє нєтлѣннагѡ
 во тлѣ; шѣдѣшє проповѣдѣтє
 ѡ҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃҃

Mironósicy žený, útru hlubokú, predstávša hrobu
 Živodávca, obritóša ánhela na kámení sídášča, i tój
 proviščáv ím, síce hlahólaše: čtó íščete žíváho
 s mértvymí, čtó pláčete netlínnaho vo tľi, šédše
 propovídate učeníkóm Jehó.

M - 40

Ženy, ktoré niesli myro skoro ráno, zastali pred
 hrobom Darcu života. Našli Anjela, sediaceho na
 kamení, a ten prehovoríac k nim vravel toto: Prečo
 hľadáte Živého medzi mŕtvymi? Prečo oplakávate
 Neporušeného ako tých, čo hnijú? Chodte to oznámiť
 Jeho učeníkom!

Ahoj milé deti!

Nastal krásny čas, mesiac máj. S ním zakvitli stromy, vyrástli kvety a všetko je znovu zelené. Aj v tomto krásnom mesiaci plnom slnka sme si pre Vás pripravili zaujímavé úlohy a hlavolamy. Dúfame, že Vás detská stránka poteší a prajeme veľa chuti do plnenia úlohy.

1. Ako ste si iste hneď všimli, pripravili sme si pre Vás ikonku na vymaľovanie. Je to ikona svätého apoštola Tomáša a pod ňou nájdete niečo o tomto svätom.

Apoštol Tomáš je jedným z 12 apoštolov. Meno Tomáš pochádza z hebrejského jazyka a znamená dvojča. Apoštol Tomáš zomrel mučeníckou smrťou, pretože navrátil k viere kresťanskú ženu i syna indického kráľa.

2. Táto úloha bude vedomostná, ale nemusíte mať strach, pretože sa pri nej dozviete veľa nových vecí. Správne spojte otázky s odpoveďami.

1. Aké ikony sa nachádzajú v chrámoch a domoch?

a) Hriech

2. Čo znamená slovo ikona?

b) Boha a Jeho Nebeské kráľovstvo

3. Ikona sa nemáľuje ale ....?

c) Isusa Christa, Bohorodičky a svätých

4. Čo symbolizuje zlatá farba?

d) Farba Neba a tiež Bohorodičky

5. Farba kráľov je?

e) Obraz

6. Na akých ikonách sa

f) Svätosti, čistoty, spravodlivosti

vyskytuje červená farba?

g) Života

7. Biela farba je symbolom....?

h) Purpurová

8. Čoho farbou je modrá?

i) Na ikonách mučeníkov

9. Zelená je farbou.....?

j) Píše

10. Čo symbolizuje čierna farba?

3. Ak vyfarbiš na obrázkoch každé druhé písmeno, dostaneš názvy troch ikon.

P T U R A O S Y I R E U B Č D N V I K C I A

I P L O Z Č I A T Y I E S Y E S U K O Ā B

S I E V O E K R I S D K O Ā M

Deň, ktorý zmenil môj život

Každý deň v živote je čímisi výnimočný a každý prináša do nášho života okamihy. Sú také, na ktoré zabudneme hneď, ale i také, na ktoré sa len tak nezabúda.

Jedným z takých dní bol pre mňa deň, keď mi zomrela mamka. Pamätám si to ako dnes, ako mi tú správu oznámili. Už keď som si našla po vyučovacej hodine viac neprijatých hovorov na mojom telefóne od tety, ktorá sa mi ozýva len málo, vedela som, že sa stalo čosi zlé. Bola som práve v škole a vyučovanie sa ešte len začínalo, skončili sa prvé dve hodiny v jednej triede a ja spolu s ostatnými spolužiačkami a spolužiakmi som sa musela presunúť do inej triedy. Vyšli sme teda na chodbu a snažili sa presunúť, keď tu zrazu ku mne pristúpila pracovníčka zo sekretariátu našej školy. Ona šla oproti mne a v tom mi zazvonil aj môj telefón, znova volala moja teta. Povedala mi, že teraz musím byť silná lebo mi musí povedať čosi, čo bude pre mňa ozaj ťažké. Skôr ako stihla čosi povedať, vedela som presne, čo bude nasledovať. Hneď na to ku mne pristúpila pani zo sekretariátu, objala ma a snažila sa ma utešiť. Nebolo to vôbec jednoduché, pretože moje telo sa začalo triasť ako osika a ja som nevedela ako sa tváriť. Chcelo sa mi kričať a plakať, no nič z toho neprichádzalo. Neprišli ani potoky slz ani výkriky ako z hororu. Čosi vo mne malo pocit, že strácam časť svojho JA, no tá druhá polovica d'akovala Bohu, že to zariadil presne tak ako to zariadil. Možno si teraz povieť, že som bezcitná a svoju mamku som

nikdy neľúbila, keď dokážem čosi také povedať. Možno si povieť, že som ju nikdy nemala rada alebo práve teraz neviem čo hovoriť. Mýlite sa. Moju mamku som milovala a stále ju milujem, a to tak, ako nikoho na tomto svete už milovať nebudem. Prečo teda žiadne slzy a žiadne výkriky??? Viete, som veriacie dievča a aj keď to tak možno nevyzerá, verím, že Boh tým, že si vzal moju mamku, spravil čosi úžasné. Jedine On totiž vedel, koľko si toho moja mamička vytrpela. Prežila mnoho ťažkých chvíľ, a to nie len vo svojom manželstve s ockom, ale aj ohľadne choroby, ktorá, ako sa aj vraví, „nechodí po horách, ale po ľuďoch“, ktorá ju poriadne potrápila. Bola chorá od svojej mladosti, no predsa to nevzdávala a bojovala. Vyhrala mnoho bitiek a vyhrala aj vojnu... Povieť si, ako mohla vyhrať vojnu, keď už nie je medzi nami... Áno, nie je s nami, no nie je s nami len jej telo. Jej dušička je s nami stále. Boh si ju vzal k sebe a ona je teraz s Ním. Raduje sa i plače so mnou, tancuje i spieva so mnou, so mnou sa zobúdzda i usína. Je so mnou dokonca viac ako inokedy, ale čo je najdôležitejšie, konečne sa netrápi... A práve preto, že sa netrápi, je i mne ľahšie. Je fajn vedieť, že ju už nič nebolí a že mi pomáha...

Mamka, ja viem, že tým, že si umrela si od nás neodišla, ja viem, že si stále s nami. Tvoje telo len spinká, no a Tvoja dušička? Tá je stále s nami, ľahučká ako vánok, bdieš nad každým z nás...

Ľúbim Ťa mamička...

Nad'ka Vasková

O Stropkove ako o pravoslávnej cirkevnej obci sa zachovali pramene po príchode prot. Petra Cupera. Stropkov bola jeho prvá cirkevná obec, ktorá mu bola pridelená v roku 1950. Nežili tu len pravoslávni veriaci, ale aj katolíci, ktorí boli vo veľkej prevahe a dávali to najavo nie len pravoslávnym veriacim, ale aj ich novému duchovnému.

Tak ako aj ostatné cirkevné obce na Východnom Slovensku, tak aj Stropkov si prežil veľa radostí, ale aj ťažkostí. Po príchode prot. P. Cupera do Stropkova sa postupne snažili gréckokatolícki veriaci vyhnúť z chrámu prot. Petra s pravoslávnymi veriacimi.

V roku 1967 sa postaral o projektovú dokumentáciu na novú mramorovú zvonnicu, ktorá v tom istom roku a pod jeho vedením spolu s veriacimi bola svojpomocne vybudovaná. O rok neskôr sa agresivita proti pravoslávnym veriacim stupňovala. Redemptoristi a gréckokatolícki kňazi štvú ľudí a organizujú bez štátneho súhlasu odpusty a násilím zaberajú pravoslávne chrámy. Týchto veriacich sa nielen snažili vyhnúť z chrámu v Stropkove, ale aj z Bokše. Pravoslávni chceli rokovať s láskou a chceli dôjsť k nejakému spoločnému kompromisu, ale poštvaní veriaci gréckokatolíckym farárom im prikázali, aby odišli a nedovolili veriacim posvätiť paschy ani pri chráme, hoci oni im doteraz dovolili chodiť do chrámu, kedy chceli.

3. júna na pravoslávny farský úrad

prišlo 15 ľudí s požiadavkou, aby odovzdali kľúče od chrámu. Prišli vraj v mene gréckokatolíckych veriacich. Sľubovali mu v mene redemptoristu Ďurkána a biskupa Hopku, že dostane bohatú farnosť. Otec Peter však túto ponuku odmietol a povedal, že je spokojný aj s takou chudobnou farnosťou.

Od 10. júna 1968 stropkovský chrám mal nových majiteľov a to gréckokatolíkov. Chceli úplne zahľadiť stopy po pravoslávnych a začali veľkou bránou. Brána im tak nevadila ani obraz Bohorodičky, ale pravoslávny kríž, ktorý bol na bráne. Zhodili ho dole. Ďalej pokračovali v chráme. Na oltári bola ikona Matky Božej Počajevskej, hodili ju do pivnice pod chrámom. Z ikonostasu a bočných oltárov tiež vyhodili pravoslávne kríže. Z novostavby zvonice zhodili krásny kríž. To im nestačilo a tak pred chrámom misionári kládli oheň a popálili bohoslužobné rúcha a knihy. 21. júla 1968 bol v Stropkove chrámový sviatok. Pravoslávni slúžili na fare. Bol to zároveň krásny radostný duchovný deň, lebo fara bola zaplnená pravoslávnymi veriacimi.

V tomto búrlivom roku sa útoky na rodinu prot. Petra vystupňovali do takej miery, že ich vo večerných hodinách, násilným spôsobom deložovali z farskej budovy na ulicu. Prichýlili ich otec M. Kernaševič v Ladomirovej; tam bývali rok. Našli si náhradné bývanie vo Vagrinci, kde bývali ďalší rok. Potom sa vrátili

naspäť do Stropkova do starej fary a chrámu, kde spolu užívali chrám s gréckokatolíckmi.

V roku 1989 začali znovu tlaky na ich vyst'ahovanie najprv z chrámu, preto núdzovo slúžili na fare, ale potom museli opustiť aj faru. Takýmito skúškami, ťažkosťami prechádzali

p r a v o s l á v n i
veriaci ešte dlhé roky. Napokon sa rozhodli kúpiť si pozemok a postaviť si nový chrám. Otec duchovný Peter s rodinou to mali veľmi ťažké. Vyháňali ich zo Stropkova, vyhrážali sa im zabitím, dokonca zopárkrát svoje vyhrážky aj naplnili. Pokúsili sa zabiť otca d u c h o v n é h o

a nielen to, ale aj manžela a otca piatich detí. Svojimi skutkami a správaním dokazovali svoju nenávisť k pravoslávnyim veriacom a pravoslávnej viere.

S Božou pomocou sa prot. Petrovi sa v 1990 podarilo zakúpiť drevený malý chrám, ktorý veriaci postavili za tri dni. Postavili ho na pozemku jednej katolíčky. V tomto malom drevenom chráme pravoslávni veriaci slúžili bohoslužby 10 rokov. Za ten čas sa veriaci spolu s otcom duchovným

snažili odkúpiť tento pozemok a vybaviť si povolenie na stavbu nového chrámu.

Chrám sa začal budovať v roku 1990, s výstavbou sa muselo prestať, lebo nebolo povolenie na stavbu. Toto povolenie získali v 1993 roku. Chrám sa vybudoval za 7 rokov. Finančné

p r o s t r i e d k y ,
materiál a dary na chrám dávali veriaci nie len zo Stropkova, ale aj jeho okolia. Finančne, ale aj modlitbou prispel aj nebohý vладыка Лавр. Владыка Лавр bol veľmi dobrý priateľ s prot. Petrom. Poznali sa od detstva, ako malí chodili spolu do Ladomirovej do monastiera, kde Isus zapálil ich

srdcia a neskôr sa stali svjaščenikmi.

V roku 2000 bola posviacka tohto krásneho chrámu. Chrám je krásny, veľký, rozdelený na dve časti. Horná časť chrámu je zasvätená Bohorodičke sviatku Položenia čestn'jja r'izy Presvjatyja Bohorodicy v Stropkove a dolná časť je zasvätená sv. Cyrilovi a Metodovi. Približne o dva roky bola vykopaná a zároveň posvätená studnička, v ktorej sa každoročne na sviatok Bohojavlenija posväčuje voda.

Vďaka otcovi Petrovi Cuperovi sa

v Stropkove zachovala pravoslávna viera. Pravoslávni kresťania videli v otcovi bojovníka za Christa, ale videli aj v ňom veľkú pokoru. On išiel príkladom a tak zapálil veľa veriacich k pravoslávnej viere. Veľa z nich priviedol k Isusovi Christovi. Často pomáhal a nepozeral na to, či je človek pravoslávny, alebo nie. Bral si príklad z Christa, ktorý pomáhal a liečil chorých a nepozeral na ich postavenie. Tak isto sa snažil robiť aj otec Peter. Vždy nás učil k láske k Bohu a k blíznym. Jeho slová nezostali iba slovami vo vete, ale stali sa aj skutkami. Veriaci videli, že sa otec Peter nevzdáva a bojuje aj po vyhrážkach, ktoré boli adresované nie len jemu, ale celej jeho rodine. Jeho matuška Helena mu bola podporou a neopustila ho v ťažkých chvíľach. Pravoslávnych veriacich v Stropkove to scelilo a nedali sa ani oni a pustili sa do obhajovania a šírenia kresťanstva a pravoslávnej viery. Vďaka nim je v Stropkove krásny pravoslávny chrám, do ktorého chodia ľudia z celého sveta. Veriaci sa každodenne stretávajú na bohoslužbách, oslavujú Boha a ďakujú Mu za všetko, nie len za to, od čoho ich uchránil, ale aj za každú prežitú minútu na tomto svete.

Lenka Kimaková

**Boh nech je pred Tebou
a ukazuje Ti správnu
cestu.**

**Boh nech je vedľa Teba,
aby Ťa zovrel do náručia
a chránil Ťa.**

**Boh nech je za Tebou
a chráni Ťa pred útokmi
zlých ľudí.**

**Boh nech je pod Tebou, aby
Ťa zachytil, keď spadneš
a vyslobodil Ťa z pasce.
Boh nech je v Tebe a teší
Ťa, keď Ťa prepadne
smútok.**

**Boh nech je okolo Teba
a bráni Ťa.**

**Boh nech je nad Tebou
a žehná Ti.**

**Tak nech Ťa stále
požehnáva dobrotivý Boh.**

**Boh nechce, aby sme
Jeho milosrdenstvo
a lásku zažili len raz
alebo iba príležitostne.
Jeho plánom je, aby sme
sa menili a stále väčšími sa
Mu pripodobňovali, a tak
mohli hlbšie
a dôkladnejšie prežívať
Jeho lásku - lásku, ktorá
uzdravuje všetky naše
zranenia, plní všetky naše
nádeje a sny a utišuje
naše túžby po veciach
tohto sveta. To znamená
prežívať obrátenie
ako príbeh, ktorý nikdy
nekončí.**

Zuzana Sadilková

Setkání pravoslavné mládeže v Olomouci

Ve dnech 18. – 20. února 2011 proběhlo v Olomouci víkendové setkání Pravoslavné mládeže ČR, které se po menším útlumu zapsalo do historie pravoslavné církve v českých zemích nejen vysokou účastí mládežníků ze všech koutů naší republiky, ale také uskutečněním valného shromáždění Bratrstva pravoslavné mládeže, jehož hlavním cílem byla volba nového předsednictví a hledání perspektiv pro další chod organizace.

Shromáždění bylo zahájeno večerní bohoslužbou v katedrálním chrámu sv. Gorazda, kterou vykonal duchovní správce olomoucké církevní obce prot. Petr Novák. Chrámem se líbivě nesly duchovní písně zpívané střídavě v jazyce českém a církevně-slovenském, mnohým připomínající techniku zpěvu z klirosů.

Po závěrečném požehnání zaznělo uvítací slovo prezidenta BPM Ivo Vrobela. Mládežníci, kteří přijeli ze vzdálenějších luhů a hájů, pak uvítali zejména chutnou večeři připravenou olomouckou omladinou. O zábavu a seznamovací hry se následně postaral v první řadě Viktor Dutko, bez jehož asistence bychom se snad ani neseznámili. Jemu, ale i zástupcům slovenského Bratrstva vděčíme za folklorní podtext večera, který hudebním doprovodem na kytaru a harmoniku zpříjemnili Martin a Honza. Páteční večer byl ukončen společnou večerní modlitbou, po níž se všichni odebrali ke spánku ke svým hostitelům.

Druhého dne byly již v brzkých

ranních hodinách mládežníky konány přípravy na archijerejskou službu a následné valné shromáždění. Chystalo se občerstvení, zkoušely se liturgické zpěvy, žehlilo se či uklízelo. O půl deváté proběhlo uvítání Jeho Blaženosti Kryštofa, arcibiskupa pražského, metropolity českých zemí a Slovenska, a Jeho Vyskopřeosvícenosti Simeona, arcibiskupa olomoucko-brněnského, které prezident Ivo uctil ryze slovansky - chlebem a solí. Po ukončení liturgie vyjádřili oba hierarchové radost ze setkání tolika mladých lidí, jež symbolicky připodobnili ke svátku Sretenija Hospodnja (Setkání Páně se Simeonem). V průběhu bohoslužby dorazili i další mládežníci z různých částí republiky a po sečtení všech účastníků čítalo valné shromáždění (dále VS) více než 40 osob ve věkové kategorii od 15 do 35 let. VS bylo po občerstvení zahájeno modlitbou Králi nebeský. Následoval pozdrav prezidenta slovenského Bratstva Alexandra Halušky, který přečetla Viera Kiraľová. Hlavním bodem VS byla volba předsednictví na tyto funkce: viceprezident, koordinátor pro pražskou eparchii, koordinátor pro olomoucko-brněnskou eparchii a pokladník. Prezident BPM byl jednohlasně ponechán. Po přijetí nových členů Bratrstva se všem zúčastněným představili jednotliví kandidáti na výše jmenované posty. Prvním byl Viktor Dutko, který se ucházel o místo viceprezidenta a jehož devízou a předností byly zkušenosti nabyté za jeho

předsednictví v ekvivalentní mládežnické organizaci na Slovensku. Na pozici koordinátora pro pražskou eparchii kandidoval otec Vít Metoděj Kout, jenž podtrhl důležitost budování místních skupin mládeže v rámci církevních obcí, a na koordinátora pro olomoucko-brněnskou eparchii aspiroval Martin Létal propagující kurzy církevních zpěvů. Za pokladníka byla dosud nezvoleným výborem navrhnutá Milada Kudelová z Brna. Členové Bratrstva tajnou volbou vyslovili důvěru všem kandidátům. Duchovníkem BPM zůstal i nadále otec Josef Libor Kratochvíla.

Metropolita Kryštof vyjádřil radost z hlasování a doporučil mládeži, aby navštěvovala poutní místa v České republice. Tajemník metropole pro ekumenu Ondřej Chrást zakončil první část VS výčtem citátů ze Svatého Písma, jimiž uvedl svůj proslov o nadcházejícím sčítání lidu v ČR, ve kterém by měla svou osvětovou činností sehrát důležitou roli právě pravoslavná mládež. Posléze se rozvinula diskuse o aktivitách, představách, náplni a propagaci Bratrstva pravoslavné mládeže, která byla naštěstí pro vyhladovělé diskutéry ukončena vydatným obědem. Ti, posílnění chutnými pelmeněmi, pak podnikli procházku po olomouckých památkách. Pro mnohé návštěvníky byl již sobotní podvečer časem společného loučení. Olomoucká omladina však pokračovala až do odpoledne následujícího dne, ale už bez břemene náročné role hostitele, které se zhostila bravurně, a bez pocitu radosti z nadcházejícího pracovního dne.

Závěrem mi dovolu, abych poděkovala pořadatelům za skvělou přípravu a organizaci, vладыkům za jejich podporu a modlitby, všem zúčastněným za jejich obětavost a invenci a novému výboru popřála hodně Boží pomoci na mnohá a blahá léta!

Tatiana Fejsaková

Oslavy dňa SYNDESMOS-u

Tohtoročné oslavy Bratstva sa uskutočnili dňa 5. februára 2011. Na oslavách Dňa pravoslávnej mládeže je krásne aj to, že sa každý rok usporadúvajú na inom mieste a tak sa veľa rôznych ľudí môže prísť pozrieť na to, čo dokáže naša mládež a potešiť sa, že súčasťou Pravoslávnej cirkvi sú ľudia, ktorí sú ochotní potešiť druhých svojimi vystúpeniami. Tento rok sa oslavy konali v meste Strážske, kde sa celý program začal liturgiou v chráme Nanebovstúpenia Isusa Christa a svätého Nikolaja. Naša skupinka sa vybrala na toto stretnutie už skoro ráno o siedmej hodine, no cesta nám zbehla rýchlo, ani sme sa nenazdali a boli sme v celi našej cesty. Chrám sa nám podarilo nájsť až na druhý pokus, aj keď stojí hneď pri ceste. Pociťovali sme veľký strach, pretože našu mladú skupinku čakalo na oslavách BPM v poradí prvé vystúpenie. Stretnutie sa začalo svätou liturgiou, na ktorej sa ku všetkým prítomným prihovorili otcovia duchovní, ktorí sa potešili, že napriek veľkej zime nás prišlo toľko. Na slúžení svätej liturgie a aj na slávnostnom programe sa okrem správcu o. Michala Džugana zúčastnili aj ďalší duchovní, konkrétne o. Ivan Biloruský, o. Peter Savčák, o. Peter Bzík, o. Sergej Barilík a o. Peter Kačmár.

Po liturgii sme sa presunuli na veľmi

chutný obed, na ktorom sme dostali aj teplý čajík, čo nám padlo vhod, pretože nám bola naozaj zima. Po obede nasledoval slávnostný program, ktorý veľmi profesionálne moderoval Maroš Černý. Po úvodnom slove sa ako prvá predstavila medzilaborecká skupinka s duchovnými piesňami. Spievali naozaj nádherne. Po nich sme nasledovali my s naším programom, ktorý pozostával z rómskeho tanca a piesní. Mali sme veľkú trému, ktorá sa stupňovala tým, ako sme počúvali skupinku z Medzilaboriec, no nakoniec sa nám podarilo všetko dospievať do konca. Po nás nastúpili bohoslovci zo seminára s predvedením „Betlehemskej hry“, ktorou pobavili všetkých prítomných. Sme šťastní, že sme sa mohli zúčastniť na tejto udalosti, pretože okrem krásnych zážitkov sme si domov priniesli aj radosť z nových priateľstiev s mládežníkmi a otcami duchovnými.

Chceme poďakovať všetkým, ktorí sa podieľali na príprave tohto nádherného dňa a najmä nášmu Bohu, vďaka ktorému sa toto všetko mohlo uskutočniť.

Christos medzi nami!

Skupinka BPM v Lukove

„Prídem zajtra. Čakajte ma.“
Podpísaný: Ježiš
Táto správa spôsobila rozruch v celej dedine. Farár, starosta i významné osobnosti začali premýšľať o tom, čo by mali urobiť, aby bolo pre Božieho Syna prijatie v ich dedine skutočne nezabudnuteľné.

Urobili prieskum a dohodli sa, že každá rodina podaruje Ježišovi to najkrajšie a najvzácnejšie, čo má. Mala to byť jedinečná udalosť a dedina sa chcela ukázať v tom najlepšom svetle.

Na druhý deň si všimli, že po ceste sa teperí žobrák v poplátaných šatách, s rozčaptanými topánkami a dlhou bradou.

„To je on!“ zvolal farár. „To môže byť len on! Myslel som si, že sa preoblečie za žobráka.“

„To je pravda! To je pravda!“ volali všetci.

Všetci sa zbehli okolo chudobného muža a dávali mu svoje dary a predbiehali sa vo vychvaľovaní toho svojho. Úprimne prekvapený muž všetko nakladal na voz s koňom, ktorý mu osobne odovzdal starosta.

Napokon sa chudobný človek poďakoval, všetkým požehnal a odišiel aj s vozom.

Miestni obyvatelia si s úľavou vydýchli - predstavili sa v naozaj dobrom svetle. Farár dokonca dodal, že aj anjeli im môžu závidieť.

Podvečer však dorazil do dediny Ježiš.

„Prepáčte, že meškám,“ povedal: „Mal som ešte nejaké povinnosti ...“

„Ale veď ty si Ježiš!“ zvolal zarazený farár.

„Takže... Tamten človek...“

„To bol podvodník! Okradol nás!“ jačal dav.

„Podme rýchlo za ním!“ Všetci sa rozbehli v snahe zachrániť svoje dary, svoj vzácny majetok.

A Ježiš ako zvyčajne, zostal sám uprostred opusteného námestia.

Skutočnosť, že milióny ľudí sa živili z jeho slova, že zlatom vykreslili jeho tvár že dali zaznieť jeho slová pod mramorovými kupolami, toto všetko ešte nič nevypovedá o vierohodnosti toho muža. Jeho slovo je pravdivé, nemožno veriť len na základe moci, ktorá z neho historicky vzišla. Jeho slovo je pravdivé iba tým, že je bezmocné. Jeho moc je v bezmocnosti, nahote, slabosti a chudobe: zoblečený zo šiat lásky, zoslabnutý z lásky, chudobný z lásky. Taká je postava najvyššieho kráľa ľudstva, jediného panovníka, ktorý zhromaždil svojich poddaných tichým hlasom matky. Svet ho nemohol počuť. Svet totiž vníma iba to, čo je hlučné alebo mocné. Láska je kráľ bez moci. Boh je človek, ktorý kráča za obzor dňa (Christian Bobin).

Z knihy: Bruno Ferro: Ale veď máme krídla (malé príbehy na potešenie duše)

Pripravila **Radka Baková**

Traja synovia

Tri ženy sa vybrali k studni po vodu. Pri studni na kamennej la-
vičke sedel akýsi starec. Ticho ich
pozoroval a počúval ich rozhovor.

Ženy vychvaľovali svojich
synov.

„Môj syn“, hovorila prvá, „je
taký vrtký a obratný, že mu niet vo
svete páru.“

„Môj syn“, predstavovala svoj-
ho syna druhá, „spieva ako
slávik. Niet
nikoho na
svete, kto
by sa
m o h o l
p o p ý -
š iť takým
k r á s n y m
hlasom, ako
m á o n.“

„A ty, čo p o v i e š
o svojom synovi?“ pýtali sa tretej,
ktorá stále mlčala.

„Neviem, čo by som mala o ňom
povedať,“ odpovedala žena. „Je to
dobrý chlapec. Takých je mnoho.
Nevie nič zvláštne.“

Keď mali amfory plné, vydali
sa na cestu. Starec šiel kúsok za
nimi. Nádobu boli ťažké, takže ich
sotva niesli. Na chvíľu sa zastavili,
aby si ich ubolené chrbty trochu
odpočinuli.

Išli im v ústrety traja mladíci.
Prvý sa hneď predviedol. Urobil

stojku a nohami začal krúžiť vo
vzduchu. Potom urobil salto a po
ňom ešte jedno. Ženy naňho poze-
rali ako vo vytržení: „Aký šikovný
chlapec!“

Druhý mladík zanôtil pieseň.
Mal nádherný hlas, akoby to spie-
val slávik. Ženy ho počúvali so sl-
zami v očiach: „Je to anjel!“

Tretí mladík pristúpil k matke,
vzal jej ťažkú amforu
a vydal sa
s ňou na
cestu.

Ženy sa
obrátili
na starca:
„Čo po-
v i e t e
na našich
s y n o v ?“

„Synov?!“
zvolal začudovaný starec. „Videl
som len jedného!“

„Poznáte ich po ovoci“ (Mt 7,16)

Radka Baková

Rascový posúch

100 g polohrubej výberovej múky zmiešame s práškom do pečiva, soľou a pomaly prilievame minerálku. Vypracujeme mäkké cesto, tak aby sa ešte trochu lepilo na ruky. Panvicu vymastíme olejom, cesto rozťahujeme a vlhkou rukou vyrovnáme jeho povrch.

Nakoniec ho posypeme rasťou. Pečieme v rúre pri teplote 220°C do zlatista. Keď je upečený, pokropíme ho vodou a pod utierkou necháme vychladnúť. Upečený posúch nekrájame, ale trháme, tak je oveľa chutnejší.

Indické chlebové placky

Vo väčšej mise zmiešame 100 g celozrnnéj múky a soľ, pomaly pridávame vodu, olej a koreniny. Cesto pokropíme trochou vody a necháme ho stáť najmenej pol hodiny prikryté mokrou utierkou. Z odstatého cesta vypracujeme 6 rovnakých guľiek. Guľky rovnomerne rozvaľkáme na okrúhle placky. Z platiek strasieme zvyšnú múku a upečieme na panvici z oboch strán. Môžeme ich potrieť paradajkou omáčkou, alebo kečupom.

Zemiaková musaka so šošovicou

Zemiaky uvaríme v šupke, ošúpeme

a narežeme na kolieska. Medzi tým uvaríme šošovicu takmer do mäka, pridáme k nej bobkový list. Do men-

šej ohňovzdornej misy striedavo ukladáme vrstvu zemiakov

a vrstvu šošovice, nastrúhanú mrkvu a na plátky nakrájané paradajky tak, aby tvorili poslednú vrstvu. Zalejeme teplým zeleninovým vývarom a pečieme v rúre asi 30 minút. Príloha: zeleninový šalát alebo chlieb.

Segedínska polievka

Nadrobno nakrájanú cibuľu opražíme na oleji, pridáme prelisovaný cesnak, 1 PL paradajkového pretlaku, mletú papriku, rascu, bobkový list a zopár zrníek čierneho korenia. Zalejeme zeleninovým vývarom. Keď začne vriieť, pridáme na kocky nakrájanú kapustu. Podľa chuti okoreníme. Podávame s kúskom chleba. Polievku si môžeme pripraviť aj zo sladkej kapusty.

DOBRÚ CHUŤ!

Marta Čobirková

4. jún 2011

9.00 h

**Bratstvo pravoslávnej
mládeže na Slovensku**

- SYNDESMOS

**pozýva všetky
deti, ujkov, babky,
mládežníkov
i duchovníkov**

na

**DEŇ
DETIÍ
2011**

Prešov

Katedrálna

